
Verslag INTERVISIE KRINGWERKING 18/03/2025

1. Inleiding

Pieter Mertens, sponsor van het VAN-focusdomein Eerstelijns en Zorgsamenwerking, heet alle deelnemers welkom. **Er is een diverse groep ingeschrevenen** die verschillende rollen opnemen in de eerstelijnszone, waaronder kringverantwoordelijken, apotheker-vertegenwoordigers in de zorgraad, leden van de cluster zorg, algemene vergadering, apothekers met engagement voor multidisciplinair overleg, voorzitters ELZ,...). Dit toont de interesse in het versterken van apothekerskringen en vertegenwoordiging in de eerstelijnszorg.

Het doel van de sessie is informeren en inspireren. Via pollvragen en de chat kunnen deelnemers hun waardevolle input geven, die na afloop wordt meegenomen.

Agenda:

- Evoluties in de zorg: uitdagingen en oplossingen (Marleen Haems)
- Hoe scoren we op Vlaams niveau? (Julie De Maré en Ann Verrydt)
- Bespreking leidraad voor kringwerking (Julie De Maré en Ann Verrydt)
- Next (Julie De Maré en Ann Verrydt)

De leidraad voor samenwerking in apothekerskringen, die tijdens het infomoment met de deelnemers wordt afgetoetst, werd op voorhand bezorgd. Het document werd door VAN en de lokale beroepsverenigingen opgesteld. De presentatie wordt als bijlage bij het verslag gedeeld, per onderwerp verwijzen we naar de bijhorende slides.

2. Evoluties in de zorg: uitdagingen en oplossingen (slides 5-8)

Marleen Haems licht **de grote uitdagingen** toe **waarmee de zorgsector geconfronteerd wordt**: vandaag, morgen en de volgende jaren. Het is belangrijk dat de apothekers dit bredere plaatje kennen als vertegenwoordiger in de zorgraad, apothekerskring of in een interdisciplinaire setting.

- **Vergrijzing**: Er zal een toename van het aantal gepensioneerden en 80-plussers zijn. Dit betekent een enorme druk op de sociale zekerheid en zorgbehoeften. De vergrijzende bevolking resulteert ook in meer multimorbiditeit en meer chronische zorgnood. Tegelijk is er een evolutie van beter behandelbare aandoeningen, zoals kanker, die soms ook naar chronische ziekten evolueren.
- **Tekort aan zorgverleners**: We gaan een steeds grotere uitstroom dan instroom in de zorgsector tegemoet. Tegelijk probeert men de ziekenhuisopnames te beperken. Hierdoor zal er steeds meer druk komen op de eerste lijn en de thuiszorg.
- **Budgettaire beperkingen**: De overheid is op zoek naar oplossingen om de stijgende zorgkosten te beheersen.

De **oplossingen** liggen enerzijds in **preventie, geïntegreerde zorg, population health management en doelgerichte zorg**. Een goed werkende **kringwerking** is daarom **essentieel**, zodat **apothekers hun rol** hierin kunnen opnemen.

Hier ligt, zoals voor alle zorgverleners geldt, ook een belangrijke taak voor de apotheker. De apotheker is vlot bereikbaar, steeds beschikbaar en erg laagdrempelig voor de burger. We moeten ons hierop voorbereiden. Er zijn grote uitdagingen, maar tegelijk ook belangrijke opportuniteiten.

3. Vertegenwoordiging van apothekers in eerstelijnszones (slides 10-15)

De resultaten van een bevraging uit 2024 worden gepresenteerd, waarin bij voorzitters en coördinatoren van de eerstelijnszones (ELZ) gepolst wordt naar de **aanwezigheid en betrokkenheid van alle zorgberoepen** (de huisartsen werden niet geïncludeerd). In 55 van de 60 ELZ werd de bevraging volledig beantwoord.

- In bijna **80%** van de ELZ is er een **vertegenwoordiging van apothekers in de zorgraad**. Apothekers scoren hier goed, ook tegenover andere zorgverleners.

We zijn ervan op de hoogte dat de doelstelling in sommige zorgraden recent wijzigde en polsen daarom via een pollvraag in welke ELZ dit het geval is. Van de 25 respondenten gaven 13 deelnemers aan dat de doelstelling inderdaad wijzigde, waarbij er in 8 gevallen voortaan meer aandacht is voor het bestuurlijke en in 5 gevallen meer voor het inhoudelijke. In de ELZ van 4 deelnemers is er geen wijziging, de rest is hier niet van op de hoogte.

We stelden ook de vraag: 'als die doelstelling wijzigde, had dit impact op jouw engagement in de zorgraad?' Hier gaven 5 deelnemers aan hun engagement verschoven te hebben van de zorgraad naar de algemene vergadering, terwijl 2 apothekers zich net wel lid gemaakt hebben van de zorgraad. Bij 5 deelnemers is het engagement niet gewijzigd.

- **69%** van de cluster zorg bestaat uit **zelfstandig zorgverstrekkers**

In een pollvraag werd gepolst bij de deelnemers of er een cluster zorg is in hun eerstelijnszone. Er kwamen 25 reacties. 18 personen gaven aan van wel, waarvan 6 personen vonden dat de cluster zorg goed werkt, terwijl 8 apothekers aangeven minder tevreden te zijn en 4 personen aangeven hier niet van op de hoogte zijn. Uit de chat blijken verschillende reacties aan te geven dat de cluster zorg niet afzonderlijk van de zorgraad samenkomt. Verder geven 2 personen aan dat er geen cluster zorg is in hun ELZ. De overige 5 deelnemers zijn niet op de hoogte.

- **91%** van de ELZ zijn vragende partij voor een **grotere betrokkenheid van de zorgberoepen in relevante werkgroepen**. Wanneer je als apotheker een verschil wil maken door inhoudelijke impact, kan een engagement opnemen in een werkgroep een oplossing zijn. Het is niet evident om op de hoogte te zijn van de bestaande werkgroepen in een ELZ (er zijn er gemiddeld 5-6), maar net hierin kan een belangrijke taak voor de apothekerskring weggelegd zijn.

Er wordt aangegeven dat het niet altijd simpel is als zorgverlener om (overdag) deel te nemen aan overlegorganen zoals de zorgraad. Het moet ook steeds op vrijwillige basis.

4. Bespreking van de leidraad voor apothekerskringen (slides 17-25)

De leidraad wordt aan de deelnemers voorgesteld als een hulpmiddel om apothekerskringen te ondersteunen bij hun opstart en werking tot een performante apothekerskring in de eerstelijnszone. We lichten tijdens de infosessie de doelstelling en belangrijkste principes van het document toe en willen het aftoetsen bij de aanwezigen.

Het is een document dat als **ondersteuning** moet dienen voor wie een lokaal engagement wil opnemen. Het kan een **inspiratiebron** zijn en is allesbehalve bedoeld als een theoretisch document dat we aan de kringen willen opleggen. Het kan een handvat zijn om te kijken welke zaken in jouw ELZ al worden aangepakt, en welke acties of doelstellingen een laagdrempelige of meer ambitieuze volgende stap kunnen zijn om de kring te laten groeien. **Zo kan het een basis zijn om met collega's in overleg te gaan en afspraken te maken.**

Een eerste belangrijk punt is een gedragen antwoord op de vraag 'wat is een apothekerskring'. De voorgestelde definitie werd afgetoetst via een pollvraag. **Van de 24 respondenten keurde iedereen dit voorstel goed.** Er kwamen geen bijkomende opmerkingen in de chat.

*Een apothekerskring is een **lokale groepering van alle apothekers en FTA's (apotheekteams)** die werken, stage lopen of zich lokaal engageren in (eender welke) apotheek binnen een **bepaalde eerstelijnszone (ELZ)**. Dat onderscheidt een kring ook van een lokale beroepsvereniging die in een ruimer gebied en op verschillende andere domeinen actief is. Binnen zo'n kring streeft iedereen hetzelfde **doel** na en worden de **belangen** binnen de beroepsgroep behartigd. Een apothekerskring is een netwerkvorm die helpt om collega's in de eerstelijnszone (ELZ) te verenigen, (beter) te leren kennen en de zichtbaarheid van de beroepsgroep te vergroten. De kring vormt de lokale barometer op het terrein en bundelt in twee richtingen de signalen richting zorgraad en lokale beroepsvereniging.*

We zijn er ons ook van bewust dat in de praktijk vaak één apotheker het apotheekteam vertegenwoordigt in de kring.

Tot een goed werkende apothekerskring komen die voldoet aan bovenstaande definitie, kan via verschillende initiatieven. De potentiële taken, doelstellingen en initiatieven van een kringwerking worden opgelijst in de leidraad en zijn niet-limitatief. Tijdens de infosessie worden ze toegelicht en afgetoetst aan de hand van praktische voorbeelden om te inspireren hoe men dit naar de praktijk kan vertalen.

Taken van een kring:

- Samenbrengen en verbinden van collega's.
- Informeren en ondersteunen van apothekers.
- Vertegenwoordiging naar andere zorgactoren en de zorgraad.
- Versterken van samenwerking en kwaliteit van de zorg.

Na het aftoetsen van de definitie en de potentiële taken van een apothekerskring, vroegen we de apothekers of zij aan de hand van deze factoren vonden dat er al sprake was van kringwerking in hun eerstelijnszone. Van de 24 respondenten gaf één apotheker aan van wel en kunnen 13 apothekers spreken van een pril begin, terwijl 10 deelnemers vinden dat er nog niet van kringwerking kan gesproken worden in hun eerstelijnszone.

Praktische organisatie:

- Werken met een kernteam.
- Documenteren van afspraken.
- Verdelen van taken en mandaten via democratische verkiezing.
- Regelmatige communicatie en overleg.

Een belangrijke bezorgdheid waar wij ons van bewust zijn, en die ook in de chat bevestigd werd door de deelnemers, **is dat het niet eenvoudig is om collega's te vinden die zich mee willen engageren om de kring te trekken.**

Naast regelmatig overleg binnen het kernteam, is het **ook belangrijk om voldoende te communiceren naar alle apothekers** via zo veel mogelijk kanalen. **Uit een pollvraag blijkt dat al heel wat kanalen gebruikt worden binnen de kringen:** velen werken met een nieuwsbrief en de siilo-app. Ook de communicatiekanalen en de website van de lokale beroepsvereniging worden in verschillende kringen gebruikt. In enkele kringen wordt ook sociale media gebruikt en worden verslagen van de zorgraad, algemene vergadering en/of cluster zorg gedeeld. In de chat wordt ook individueel contact aangehaald. **Vanuit de deelnemers wordt bovendien aangegeven dat de communicatie nog (te) vaak eenrichtingsverkeer is.**

Er wordt toegelicht dat VAN en de lokale beroepsverenigingen momenteel werken aan een sjabloon die het voor de kringen mogelijk maakt om de leidraad te vertalen naar de praktijk. Hierin kunnen zaken zoals vertegenwoordigers, huidige acties, toekomstige doelstellingen en afspraken rond communicatie naar de achterban gedocumenteerd worden.

Vanuit de deelnemers komen ook verschillende vragen en opmerkingen met betrekking tot de structuur, de plaats en de financiering van een kringwerking. VAN en de lokale beroepsverenigingen nemen deze vragen en bezorgdheden intern mee.

 6. Volgende stappen (slide 27-28)

We polsten bij de deelnemers naar hun gevoel bij afloop van de infosessie. Van de 21 respondenten geven 2 deelnemers aan dat ze al ver staan, maar zeker nog verder willen investeren in hun kringwerking en vinden 3 deelnemers de leidraad een handig document waarmee men aan de slag kan gaan. Bij 13 apothekers is er inderdaad de vraag naar hulp en tips hierbij vanuit de lokale beroepsvereniging en één deelnemer vindt het dat er veel van hen gevraagd wordt.

De vraag naar (bijkomende) ondersteuning door de lokale beroepsverenigingen werd gecapteerd en we gaan hier zeker mee aan de slag.

VAN werkt enerzijds aan een sjabloon om de leidraad praktisch toepasbaar te maken. **Tijdens dit uurtje was de focus voornamelijk het toelichten en aftoetsen van de principes van de leidraad.** We willen in tweede instantie ook **lokaal** in kleinere groepen **interviews** organiseren om te luisteren wat de ervaringen zijn met kringwerking en hoe we van elkaar kunnen leren. **De lokale beroepsverenigingen plannen hierrond fysieke/live sessies per regio of BV, later dit jaar.** Intussen is er ook altijd de **mogelijkheid tot individuele ondersteuning** vanuit de lokale beroepsverenigingen.

De feedback uit deze sessie wordt verwerkt zodat de leidraad waar nodig geoptimaliseerd kan worden.

 7. Afsluiting

Julie De Maré bedankt alle sprekers en deelnemers voor hun input en betrokkenheid. **Er wordt benadrukt dat de leidraad een groeidocument is en dat verdere samenwerking en interview cruciaal zijn voor een sterke apothekerskringwerking.**

Voor verdere vragen of ondersteuning kan contact worden opgenomen met de lokale beroepsverenigingen of het Vlaams Apothekers Netwerk.